ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ГАЗЕТА УЗНАГАРОДЖАНА ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР

1986
20
САКАВІКА
№ 10 (1496)

ВЫДАЕЦЦА З 1922 ГОДА

ВЕДАМ — ЯКАСЦЬ!

РАЎНЕННЕ — НА ПРАВАФЛАНГОВЫХ!

Не верыцца, што некалі жанчыне строга забаранялася вучыцца. Лічылася, што адукацыя ёй не патрэбна, што гэта — толькі прывілея мужчыны. Сёння, сярод тых, хто прадстаўляе сабой гонар нашага універсітэта,— значная колькасць іменна іх, дзяўчат.

НА ЗДЫМКУ: Вікторыя Лашкіна (злева), студэнтка III курса ФПМ па праву ўзначальвае савет выдатнікаў факультэта.

Фота А. ВАЛОШЫНА.

І Ў ДНІ напружаных студэнцкіх будняў, і ў час гарачых сесійных завірух яго завуць проста — выдатнік.

Выдатнік! Ён ведае адказ на самае складанае пытанне, можа знайсці самае нечаканае і арыгінальнае рашэнне, здзівіць усіх сваёй эрудыцыяй і адукаванасцю. І яшчэ адно, у чым ён перакананы — выдатнікам можа быць кожны студэнт.

Што для гэтага трэба? Неабходна правільна размеркаваць свой час, быць дысцыплінаваным і абавязковым студэнтам. І вядома, займацца самаадукацыяй.

Вітаем цябе, удзельнік універсітэцкага злёту выдатнікаў! Жадаем табе быць не толькі студэнтам-выдатнікам, але і стаць выдатным спецыялістам. Прапануем матэрыялы спецыяльнага выпуску, які падрыхтавалі студэнты I курса 1-й групы факультэта журналістыкі пад кіраўніцтвам куратара Таццяны Іванаўны Пранові́ч.

ТЭЛЕТАЙП

Беларускі універсітэт

«УЧОРА · СЁННЯ · ЗАЎТРА»

У САКАВІКУ

ва ўсіх партыйных арганізацыях універсітэта пройдуць партыйныя сходы з адзіным парадкам дня: задачы партыйных арганізацый, якія вынікаюць з рашэнняў XXVII з'езда КПСС.

А. ПОЛІК.

НА НАРАДЗЕ

кіраўнікоў грамадскіх арганізацый у партыйным камітэце былі абмеркаваны мерапрыемствы па актывізацыі іх работы па выкананню рашэнняў XXVII з'езда партыі.

Т. РУДКОЎСКАЯ.

СЁННЯ

адбудзецца злёт выдатнікаў вучобы. У праграме злёту: сустрэча з выпускнікамі універсітэта, цяпер вядомымі дзеячамі у навуковым, культурным, грамадскім жыцці: канцэрт мастацкай самадзейнасці з удзелам народнай агітбрыгады «Фенікс» і клуба самадзейнай песні «Ветразь»; лепшая гарадская дыскатэка «Мерыдыян». Адкрыццё злёту адбудзецца у Палацы культуры чыгуначнікаў.

А. КАХАНОЎСКІ.

ПЛЕНУМ ПРАФКОМА

студэнтаў разгледзеў пытанне аб рэалізацыі кіраўніцтвам спартыўнага клуба плана мерапрыемстваў па выкананню пастаноў ЦК КПСС «Аб мерах па паляпшэнню выкарыстання клубных устаноў і спартыўных збудаванняў» і «Аб мерах па пераадоленню п'янства і алкагалізму».

П. ЛАПЦЁНАК.

НА ФАКУЛЬТЭЦЕ ЖУРНАЛІСТЫКІ

адбылася прэс-канферэнцыя, прысвечаная студзеньскім падзеям у Народнай Дэмакратычнай Рэспубліцы Йемен.

На ёй выступіў член Йеменскай сацыялістычнай партыі Хусейн Алаві. Ён расказаў аб гісторыі барацьбы йеменскага народа за нацыянальную незалежнасць і пабудову новага грамадства, прааналізаваў прычыны унутрыпартыйнага крызісу.

Гэтае мерапрыемства упершыню праводзілася ў межах дзейнасці інтэрпрэсклуба «Планета», які пакуль знаходзіцца ў стадыі самасцвярджэння. Але першы вопыт паказаў, што прэс-канферэнцыя павінна стаць адной з асноўных форм работы клуба.

АДЭЛІНА ДА КОШТА,
студэнт факультэта журналістыкі.

З 24 ПА 28 САКАВІКА

ва універсітэце пройдуць чарговыя дні донара. Зацверджаны графік: 24 сакавіка — юрыдычны, біялагічны, факультэт журналістыкі; 25 — ММФ, хімічны, 26 — філалагічны, радыефізікі і электронікі, 27 — прыкладной матэматыкі і геаграфічны, 28 — гістарычны і фізічны факультэты.

Л. ФРАЛОЎ.

НАШЫ ВЫПУСКНІКІ

«Па-першае — зацікаўленасць у справе»

Праз дзверы вучэбнага кабінета словы зразумець было цяжка. Выразна чуліся толькі інтанацыі маладога голаса выкладчыка. Ён не «чытаў», не расказваў — усе гэтыя словы для абазначэння яго работы былі б не зусім дакладнымі. Хутчэй — уважліва і упэўнена пераконваў. І я зразумела: заняткі вядзе І. Л. Велічанскі. Бо адзінае, што сказалі мне загадзя пра яго асабістыя якасці, было: цікавы субяседнік і кваліфікаваны палеміст.

ЯКІЯ АДНОСІНЫ мае Ігар Леанідавіч Велічанскі, выкладчык кафедры гісторыі КПСС медінстытута, да сённяшняга «выдатніцкага» нумара «Беларускага універсітэта»? Самыя непасрэдныя. Тут, у медінстытуце, ён працуе толькі два гады. Да гэтага, з 1981 па 1984, вучыўся у аспірантуры. Яшчэ раней быў выкладчыкам-стажорам на універсітэцкай кафедры гісторыі партыі гуманітарных факультэтаў. А з 1975 па 1980 гады знаходзіўся ў спісах студэнтаў гістфака. І, між іншым, атрымліваў Ленінскую стыпендыю — за выдатную вучобу і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці.

— Галоўнае, што я набыў за гады студэнцтва,— гаворыць ён,— гэта жыццёвы вопыт. Я навучыўся даволі нядрэнна разбірацца ў людзях, адрозніваць праўду ад маны. Знайшоў шмат сяброў, стаў больш камунікабельным. Зразумеў, што нельга марна губляць час. Ну і, вядома ж, у прафесійным сэнсе універсітэт даў мне шмат. Прычым гэта была не проста нейкая сума ведаў — я ўдзельнічаў у грамадскай рабоце і мог адразу выкарыстоўваць тое, што атрымліваў ад выкладчыкаў.

— Ігар Леанідавіч, як, па-вашаму, выдатнік заўсёды становіцца выдатным спецыялістам?

— Не заўсёды. Для таго, каб быць ім, неабходна, па-першае, зацікаўленасць у сваёй справе. Танават калі ёсць нейкія прагалы ў ведах, чалавек будзе імкнуцца запоўніць іх. Але ж, я думаю, пры іншых аднолькавых умовах выдатнік хутчэй дасягне поспеху. Хтосьці аднойчы сказаў, што зараз больш патрэбны людзі, якія ведаюць патроху пра усё, чым тыя, хто ведае шмат пра нямногае. Тут я з ім поўнасцю салідарны. А выдатнік, наколькі я разумею, гэта чалавек з больш-менш шырокімі ведамі.

Да самога І. Л. Велічанскага яго вызначэнне адносіцца поўнасцю. Ва ўсякім выпадку з пункту гледжання студэнтаў. Як сцвярджаюць другакурсніцы стаматалагічнага факультэта Рыма Сычова і Ірына Лагута, няма такога пытання, у якім іх выкладчык не быў бы больш-менш кампетэнтны.

— Ігар Леанідавіч, ці ўсё з таго, што Вы калісьці паспяхова здавалі, Вам цяпер трэба?

— Так, амаль што ўсё. І нават не хапае. Думаю, што да мяне ставіліся з недастатковай патрабавальнасцю: я паспеў засвоіць прыкладна 60 працэнтаў таго, што мог бы.

— Каго Вы ў гады студэнцтва лічылі лепшым выкладчыкам і які студэнт цяпер здаецца Вам лепшым?

— З тых выкладчыкаў, хто зараз працуе ва універсітэце і з кім мне давялося сутыкацца, я лічу лепшым Елісеева Міхаіла Герасімавіча з кафедры новай і навейшай гісторыі. На сваіх занятках ён прымушаў працаваць, думаць усіх, развіваў у нас аналітычнае мысленне.

А маё ўяўленне аб лепшым студэнце... Гэта, мабыць, той студэнт, які сам адчувае, што ўсе яго магчымасці выкарыстоўваюцца поўнасцю. Я не быў ідэальным студэнтам. Але мне ўсё ж дапамагала тое, што я ніколі не губляў цікавасць да новых ведаў. Гэта рыса патрэбна кожнаму, хто вучыцца.

— Ці ёсць розніца паміж Вамі і Вашымі аднакурснікамі і сучаснымі студэнтамі?

— Безумоўна, хоць я і не скажу, што яны горш ці лепш за нас. Яны больш інфармаваныя, больш начытаныя. Але, мне здаецца, у нас з гэтым было менш праблем — яны не заўсёды ўмеюць карыстацца сваімі ведамі. Зараз, на маю думку, праблема начытніцтва стаіць вельмі востра. Зразумела, я гавару толькі пра грамадскія дысцыпліны, што датычыць астатніх, то тут меркаваць не магу. Сярэдняя школа да апошняга часу — чаму і прадпрымаецца яе рэформа — не выхоўвала ўменне думаць. Ад вучняў патрабавалася толькі перадача пэўнай колькасці інфармацыі. Ацаніць канкрэтны факт, канкрэтную думку з улікам гэтай інфармацыі такія вучні не могуць. Тут, у ВНУ, мы імкнёмся пераадолець заганы школьнай адукацыі. На занятках ставім студэнтаў у праблемныя сітуацыі, прымушаем іх разважаць і вырашаць самастойна.

Што датычыць уласных ведаў, то за іх глыбокую асэнсаванасць І. В. Велічанскі можа ручацца. Аднойчы яны ўжо вытрымалі сапраўдную праверку. У маі 1984 года яшчэ аспірантам ён удзельнічаў у публічнай дыскусіі з прадстаўнікамі амерыканскай Асацыяцыі аратарскага майстэрства, якая праходзіла ва універсітэце. Быў капітанам савецкай каманды, гэта значыць выступаў апошнім па кожнаму пытанню і канчаткова разбіваў довады саперніка. Тэма дыскусіі, вызначаная амерыканцамі, гучала: «Адказнасць СССР і ЗША за эканамічную і палітычную стабільнасць у краінах, якія развіваюцца». А для ўяўлення аб сіле сапернікаў дастаткова сказаць, што іх капітан Мэры Холанд скончыла Гарвардскі універсітэт і працавала ў камісіях ААН. «Мне, удзельніку, цяжка ацэньваць ход дыскусіі, але ж слухачоў заваявалі мы»,— сказаў мой субяседнік.

— Ігар Леанідавіч, як Вы ставіцеся да студэнтаў, якія вучацца толькі ў сесію?

— Вучыцца толькі ў сесію — значыць мець павярхоўныя веды. Які можа быць прафесіянал з троечніка?

— А калі гэта не троечнік?

— Калі чалавек можа вучыцца на «4» і «5» і вучыцца прыхваткамі — гэта першы сігнал аб тым, што трэба нешта змяніць у сістэме адукацыі. Што ж датычыць самога студэнта, то ён проста падманвае і сябе, і дзяржаву, якая траціць на яго грошы. Бо трывалых ведаў у яго ўсё роўна няма.

— Вы вучыліся пастаянна?

— Не зусім. Але ж прыкладна тры чвэрці часу, які мог бы на гэта адвесці.

— Скажыце, калі ў Вас было больш вольнага часу: у гады вучобы ці пасля?

— Студэнцкія гады — гэта тыя гады, калі наогул вельмі шмат яго. Хоць, бывае, і думаеш, што яго не хапае. Так думаеш таму, што не ўмееш ім распараджацца. Сёння я разумею, што за пяць гадоў студэнцтва згубіў амаль 11 месяцаў. Далі б мне іх зараз — здаецца, горы б звярнуў. Цяпер у мяне вольнага часу практычна няма.

Аб сваіх поспехах І. Л. Велічанскі мне не расказваў. Але ў час размовы раптам успомніў: «Герцэн гаварыў, што галоўная задача вышэйшай школы — навучыць прафесійна задаваць пытанні». Я не ўпэўнена, наколькі прафесійныя пытанні студэнтаў-медыкаў, але што на занятках І. Л. Велічанскага яны гучаць заўсёды — ведаю дакладна.

М. КУНОЎСКАЯ.

УНІВЕРСІТЭЦКАМУ ДЫПЛОМУ —

АРЫЕНЦІР ВЫЗНАЧАНЫ

На сустрэчу з Уладзімірам Семяньковым мне пашанцавала. Ведала, што ён пяцікурснік філасофскага аддзялення гістарычнага факультэта. Зараз працуе над сваёй дыпломнай работай. А яго аказалася вельмі проста знайсці — у камітэце камсамола.

ВАЛОДЗЯ СЕМЯНЬКОЎ вырашыў паступаць на філасофскае аддзяленне ў восьмым класе, хаця спачатку было тры варыянты: біялогія, спорт, філасофія. Праўда, дзякуючы іменна біялогіі Уладзіміра зацікавіла і філасофія. І выбар аказаўся беспамылковым. Сведчанне таму — не толькі выдатная вучоба, але і пэўныя вынікі ў навуковай дзейнасці.

З першага курса ён займаецца навуковай працай. Гэта не толькі доўгія гадзіны ў бібліятэцы, не толькі даклады перад таварышамі. Гэта паездкі, сустрэчы і знаёмствы са студэнтамі ўсяго Савецкага Саюза.

Першая — у Маскву, на студэнцкую канферэнцыю МДУ, потым — Батумі, Казань, Новасібірск. Асабліва запомніліся паездкі ў Казань і Новасібірск. Вясной 1984 года ён паслаў сваю работу на Усесаюзны конкурс студэнцкіх работ па грамадскіх навуках, гісторыі ВЛКСМ і міжнароднаму маладзёжнаму руху. А ў лютым 1985 паехаў у Казань на Усесаюзную канферэнцыю, дзе былі падведзены вынікі конкурсу і дзе У. Семянькоў атрымаў дыплом першай ступені.

Увесь 1985 год быў неспакойным. У красавіку ён едзе на Усесаюзную алімпіяду ў Новасібірск. Тэма яго дзесяцімінутнага даклада — «Светапогляд і фарміраванне сацыяльнага фактара». Даклад невялікі, але дыскусіі зацягнуліся на гадзіну. «Рэакцыя пасля даклада,— гаворыць Валодзя,— была бурная. На ўсе пытанні, якія цікавілі прысутных, на маю думку, адказваў ясна і пераканаўча». За што і атрымаў на алімпіядзе дыплом першай ступені. Матэрыялы даклада былі надрукаваны.

Цяпер у Валодзі самая адказная і важная з усіх напісаных работа. Ён рыхтуе дыпломную. Тэма, якую выбраў, ужо не новая для яго. «Кожны філосаф глыбока даследуе нейкую адну важную праблему. Але калі пачынаеш працаваць над ёй, адразу ўзнікае шэраг новых пытанняў, на якія трэба таксама шукаць адказы,— вось так тлумачыць Уладзімір сувязь сваіх папярэдніх работ і гэтай.— А яшчэ,— дадае,— я ніколі не пішу аб тым, што ўжо было напісана». Тэма яго дыпломнай работы: «Роля светапогляду ў сацыяльна-гістарычным пазнанні».

Ж. МІРОНАВА.

ВУЧОБА — ГАЛОЎНАЯ ПРАЦА СТУДЭНТА

НІЯКІХ САКРЭТАЎ

Знаёмцеся: Сяргей Геут, студэнт IV курса аддзялення філасофіі гістарычнага факультэта. У залікоўцы Сяргея выдатныя (іх больш) і добрыя адзнакі. Дзве апошнія сесіі здадзены толькі на «выдатна». А гэта не проста. Ні для каго не сакрэт, што філасофія складаная навука.

Удзельнічае Сяргей і ў навуковай рабоце, якую лічыць неабходнай для кожнага студэнта.

ЦІКАВІЦЬ ЯГО МНОГАЕ. Да студэнцкай навуковай канферэнцыі ў снежні мінулага года Сяргей падрыхтаваў два даклады. Адзін з іх быў прысвечаны новай рэдакцыі Праграмы КПСС, а другі — «Маральнае развіццё асобы як вырашэнне супрацьлегласцей» — праблемам этыкі і эстэтыкі. Як прызнаецца Сяргей: «Тэма гэта даволі складаная і мала распрацавана».

Зараз Сяргея больш за ўсё цікавіць праблема чалавека, яго сучаснага аблічча, перспектыў і тэндэнцый далейшага развіцця і перамен у будучым. Гэтаму будзе прысвечана курсавая работа «Фізічнае аблічча чалавека як аб'ект эстэтычнай ацэнкі», якую Сяргей рыхтуе пад кіраўніцтвам доктара філасофскіх навук Мікалая Ігнацьевіча Крукоўскага. У рабоце Сяргей выкарыстоўвае элементы мастацкай літаратуры.

Сам Сяргей лічыць, што навуковай работай трэба займацца па меры сваіх магчымасцей. Інакш кажучы, толькі ў тым выпадку, калі студэнт упэўнены ў сваіх сілах, калі ён лічыць, што ведае дастаткова, што можа зрабіць нешта новае.

Важную ролю ў жыцці сучаснага студэнта адыгрывае грамадская работа. Не заўсёды яна проста спалучаецца з вучобай. Сяргей два гады быў старшынёй прафбюро факультэта.

Ёсць у Сяргея і такое захапленне, як спорт. Сем гадоў свайго жыцця аддаў ён гандболу. Яго лічылі перспектыўным іграком — нечаканая траўма парушыла ўсе планы. Але спортам Сяргей працягвае займацца і зараз: ён гуляе за футбольную каманду «Філосаф», створаную на базе факультэта.

Яшчэ адно захапленне — гітара. Яго гітара даверлівая. Сяргей любіць іграць рамансы, патрыятычныя песні. Калі ён бярэ гітару, яна літаральна ажывае ў яго руках...

Вось такі ён чалавек, Сяргей Геут.

Н. БАГДАНОВІЧ.

РАЎНЕННЕ — НА ПРАВАФЛАНГОВЫХ!

НА ЗДЫМКАХ: Вольга Паўловіч і Вольга Манцэвіч, студэнткі III курса ФПМ — выдатніцы вучобы. Яны прымалі актыўны ўдзел ва Усесаюзнай алімпіядзе «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс». Дзяўчаты займаюцца грамадскай дзейнасцю, яны — намеснікі сакратара камітэта камсамола факультэта.

Фота А. ВАЛОШЫНА.

ПРАПАНУЮ МЕТАД

Стаўка на самаадукацыю

ЧЫМ займаецца студэнт пасля лекцый? Самаадукацыяй? Пэўная частка іменна так і робіць. А астатнія? Беспамылкова скажу, што пераважная большасць да падручнікаў і канспектаў і не дакранаецца. І таму я прапаную метад.

Чаму б існуючую лекцыйна-сесійную сістэму не замяніць значна большай колькасцю семінарскіх і практычных заняткаў? Гэта ж ужо практыкуецца ў медыцынскіх ВНУ.

Тады, відаць, з'явіцца больш стымул для самаадукацыі. Таму што студэнта будуць выклікаць адказваць амаль кожны дзень. А час для гэтага знайсці магчыма. Належыць толькі пакінуць уводныя, праблемныя лекцыі і кансультацыі.

Яшчэ адзін нюанс. Катастрафічна не хапае літаратуры. Не толькі колькасна, але і літаратуры якаснай. Некаторыя падручнікі запруджаны тэрмінамі, фармуліроўкамі...

Да чаго прывядзе прапанаваная перабудова? Студэнт будзе рыхтавацца на працягу ўсяго семестра. І выдатнікаў стане тады значна больш, таму што ўсе студэнты — патэнцыяльныя выдатнікі.

А. ПАЛЫНСКІ.

ПЫТАННЕ РУБАМ

СТУДЭНТА ўжо даўно спрабуюць пераканаць, што жыць па плану лепш: усё паспееш, ні пра што не забудзешся, з'явіцца шмат вольнага часу. І мне, першакурсніцы, вельмі хацелася пазнаёміцца са студэнтам, які б паказаў ідэальны распарадак дня, што стаў бы цудадзейным сродкам для дасягнення высокай мэты.

РАСПАРАДАК ДНЯ — ФАНТАСТЫКА?

ЦІ МОЖНА ўвогуле паспець усё — і добра вучыцца (сур'ёзна, каб сам быў задаволены сабой), і займацца спортам, мастацкай самадзейнасцю, бываць у кіно, тэатрах? Нарэшце, паспяваць у час снедаць, сустракацца з сябрамі? Ці гэта немагчыма?

Я думала, што пачую расказ, як выдатнікі адразу пасля заняткаў спяшаюцца ў бібліятэку, пасля вяртання ў інтэрнат ці дадому яшчэ раз на ноч праглядваюць канспекты лекцый і кладуцца спаць, каб раніцай быць у поўным узбраенні. Так я ўяўляла працоўны дзень выдатніка. І што высветлілася? У бібліятэку паміж сесіямі «дабіраюцца» адзінкі, а наконт канспектаў — дык гэта з вобласці фантастыкі!

Але давялося сустрэць і іншага студэнта. Усё, што ён задумвае — паспявае зрабіць. Праўда, раскладаў і планаў ён ніякіх ніколі не пісаў. Яго дзень ператварыўся ў аднастайную схему, якой ён і прытрымліваецца. Раніцай — гімнастыка, потым — заняткі ва універсітэце, пасля абедзеннага перапынку — непасрэдная работа з кнігай, перачытванне канспектаў лекцый, працяглая прагулка перад сном. Ну, а як жа вясёлыя студэнцкія вечары, шчырыя размовы з сябрамі? «Наш» студэнт усяго гэтага «шчасліва» пазбягаў». Справа ў тым, што ён не жыў у інтэрнаце.

Дык ці ж гэта выйсце?

Вы заўважылі, зразумела, што інтэрв'ю былі ананімнымі? Справа ў тым, што самі выдатнікі, з якімі давялося размаўляць (студэнты мехмата, фізфака, журфака), у большасці былі разгублены самой пастаноўкай пытання. Словы «распарадак дня» не былі звыклымі для іх. Ці ён наогул не існуе ў жыцці студэнта — распарадак дня?

Так і засталося пытанне без адказу.

К. ВЫСОЦКАЯ.

ГАРАНТЫЮ ЯКАСЦІ!

«З першых гадоў навучання студэнты павінны ўцягвацца ў даследчыцкую работу, удзельнічаць ва ўкараненні яе вынікаў у вытворчасць».

(З Палітычнага даклада ЦК КПСС XXVII з'езду партыі).

МЕРКАВАННІ ПЕРШАКУРСНІКА

ПЕРШ чым распачынаць гаворку, неабходна правесці рэзкае размежаванне паміж выдатнікамі двух тыпаў: якія ведаюць усё (ці амаль усё) і якія не ведаюць нічога (ці амаль нічога). І вось толькі цяпер, пасля такога падзелу, і паспрабуем адказаць на пытанне.

Пачнем з другога тыпу. Гучыць, згадзіцеся, даволі парадаксальна: выдатнік, які амаль нічога не ведае. Але як бы ні гучала, а кожны з нас можа ўспомніць хаця б аднаго такога «знаўцу». Яны ў прыродзе існуюць, і існуюць даволі бязбедна. Ад сесіі да сесіі практычна нічога не робяць, але жывуць затое даволі весела, рэгулярна наведваючы дыскатэкі, кінатэатры, кафэ і бары (стыпендыя, іншы раз і павышаная, дазваляе), не тлумяць галаву падручнікамі, асабліва не турбуюцца адносна канспектаў і гэтак далей. Потым, дзякуючы неблагім здольнасцям, за некалькі дзён перад залікам ці экзаменам прагортваюць падручнік і, улагодзіўшы асабістай прывабнасцю выкладчыка, атрымліваюць сваё «выдатна».

Вось цяпер і паспрабуй адказаць, ці сумленна быць такім выдатнікам! І жывецца яму весела, і матэрыяльна заахвочаны, і маральна не прыгнечаны. Чым блага!? Але... Але каму ён патрэбны? Прадпрыемству, установе, куды ён прыйдзе працаваць? Аспірантуры, куды ён захоча паступіць? Можа самому сабе? Ды і то, відаць, не, бо ў душы такі «выдатнік» заўсёды ведае, што ён не разумнейшы за іншых, што карысці прынясе не больш за троечнікаў, а з цягам часу самазадаволенасць добра «пажыўшага» студэнта уступіць месца пакутлівым успамінам пра нешта недачытанае, недаробленае, недаасэнсаванае і пэратворыцца ледзь не ў комплекс непаўнацэннасці. Я ўжо не кажу пра маральныя, этычныя аспекты праблемы. Таму, як ні цяжка гэта будзе прызнаць пэўнай частцы студэнтаў, такім выдатнікам лепш не быць.

Да выдатніка гэтага ж тыпу трэба аднесці і такога, які... усё сваё жыццё вучыцца. Зноў парадокс, падумае чытач: вучыцца і нічога не ведае. Але ніякага парадоксу тут няма. Справа ў тым, што ён хутчэй не вучыцца, а зубрыць. Гэта дапаможа такому выдатніку здаць экзамен. Але механічнае, неасэнсаванае завучванне матэрыялу не дае ніякай карысці. Больш таго. Пра такога чалавека нават не скажаш, што ён шмат ведае: веды, не замацаваныя думкай, нічога не каштуюць. Пра гэта пісалася і гаварылася шмат, таму, як мне думаецца, двух меркаванняў тут быць не павінна: горш, чым зубрыла, увогуле цяжка што-небудзь прыдумаць.

А як наконт выдатніка, які ведае ўсё? Ці трэба быць такім? «Безумоўна, трэба!» — магчыма, так падумае чытач. Але справа ў тым, што калі б такому выдатніку задаць гэта пытанне, ён хутчэй за ўсё сумеўся б і не ведаў, што адказаць. Таму што «трэба — не трэба» — для яго не існуе. Ён, часцей за ўсё, проста сумленны чалавек, які ўсё, за што

ЯКІМ БЫЦЬ ВЫДАТНІКУ?

бярэцца, прывык рабіць як след. Яму таксама даступны ўсе ўцехі і радасці студэнцкага жыцця. Толькі, у адрозненне ад многіх іншых, такі студэнт адчувае адказнасць за сваю вучобу і інакш — ён проста не можа. І сярод такіх выдатнікаў ёсць людзі больш ці менш таленавітыя, тыя, каму навука даецца лягчэй ці цяжэй, але адступіць, перагарнуць незразумелую старонку такі чалавек сабе не дазволіць.

Таму, на мой погляд, пытанне наконт выдатніка таксама тыпу задаваць неправамерна. Трэба толькі адчуць адказнасць за вучобу, за тыя сродкі, якія выдзяляе дзяржава, за працу выкладчыкаў. І, нават не жадаючы, станеш выдатнікам. Абавязкова!

М. ГІЛЕВІЧ.

ДЫЯЛОГІ

ЦІ ТРЭБА БЫЦЬ ВЫДАТНІКАМ? — з такім пытаннем звярнулася да Ігара МЯДЗВЕДЗЕВА, студэнта 4 курса радыёфізічнага факультэта і выдатніка, першакурсніца журфака Алена ПАДАЛКА. І вось такая атрымалася размова.

КАРЭСПАНДЭНТ: Чалавек, з якім я буду зараз размаўляць, прадстаўнік вельмі папулярнай, нават моднай сёння спецыяльнасці — радыёфізікі.

Давайце паразважаем:

палёт двух савецкіх аўтаматычных міжпланетных станцый «ВЕГА» да каметы Галея адкрывае новы этап пазнання законаў стварэння і развіцця сонечнай сістэмы. Унікальныя даныя, што атрыманы станцыямі «ВЕГА-1» і «ВЕГА-2» у час прамых вымярэнняў характарыстык і ўласцівасцей каметнага рэчыва, маюць сусветнае навуковае значэнне і пашыраюць уяўленні вучоных пра пачатковыя стадыі ўтварэння планетных сістэм.

Хто са спецыялістаў былі вядучымі ў гэтым эксперыменце? Безумоўна, і хімікі, і біёлагі, і механікі... І, зразумела, — радыёфізікі. Ці не так, Ігар?

І. МЯДЗВЕДЗЕЎ: Безумоўна, без радыёфізікі немагчыма было атрымаць такі ашаламляльны вынік.

КАР.: Увіюце сабе, што там, за пультам Цэнтра кіравання палётам. Вы — ужо не студэнт, а дыпламаваны спецыяліст.

І. М.: Дапусцім, уявіў.

КАР.: Які ўплыў на развіццё падзей аказала б Ваша тэарэтычная падрыхтоўка? Ці абавязкова ў эпіцэнтры такой складанай сістэмы павінны знаходзіцца... былыя выдатнікі?

І. М.: Не магу гарантаваць, што каля пульта ў той момант не было спецыялістаў, якія ў інстытуце лічыліся троечнікамі. У жыцці бывае рознае. Экзаменацыйная адзнака яшчэ не гарантыя якасці ведаў. Што ж датычыць нашай прафесіі, то лічу, што поспех справы залежыць перш за ўсё ад падрыхтаванасці, ад якасці ведаў.

КАР.: Гэта значыць, толькі выдатнікі могуць стаць добрымі спецыялістамі?

І. М.: Катэгарычна абвяргаю такое заключэнне. Выдатнік — гэта не толькі асоба. Ён фарміруецца комплексам умоў, у якіх існуе. Міхайла Васільевіч Ламаносаў, магло такое адбыцца, не вырашыў бы ехаць у Маскву, застаўся б рыбачыць на Белаunion мор'і і не стаў бы геніяльным вучоным. Яго, вясковага хлапчука, сфарміравалі і асабістая настойлівасць, і, напэўна, выдатны настаўнік, які вучыў будучага генія... Але тут жа хачу дадаць, што фактар самаўдасканалення неабсяжны. Мы жывём сёння ў поўным дастатку, маем і выдатную літаратуру, і бібліятэкі, а часта — і дамашнія ўмовы.

КАР.: Гэта значыць, Вы самі ўпэўнены, што многія і могуць, і павінны быць выдатнікамі?

І. М.: Увогуле, так. Сёння агульнавядома, што мозг сучаснага чалавека выкарыстоўваецца не поўнасцю. Але і ў мяне да Вас сустрэчнае пытанне: як лічыце Вы, студэнт, напрыклад, журфака, павінен усе сілы аддаваць вучобе ці ўсё ж галоўную ўвагу ўдзяляць пошуку сябе ў непасрэднай журналісцкай практыцы?

КАР. (крыху разгублена): На мой погляд, трэба імкнуцца спалучаць усё. На жаль, не заўсёды хапае сілы волі.

І. М.: Вам здаецца, што выдатнік — гэта абавязкова валявы чалавек? Мы іншы раз таксама «зрываемся» і марна трацім час. Можа толькі менш за іншых. Хаця пытанне пра трату часу вельмі дыскусійнае. Вы ведаеце, іншы раз у час адпачынку прыходзяць на дзіва талковыя думкі! Вось Вам і адказ на Ваша «тайнае» пытанне: ці павінен выдатнік быць абавязкова «зубрылам», ці, як усе звычайныя студэнты, жыць звычайнымі студэнцкімі інтарэсамі? Я, напрыклад, люблю наведваць тэатр, хадзіць на лыжах, сустракацца з сябрамі. І не лічу, што такім чынам марна страчваю час.

КАР.: Пасля размовы з такім цікавым субяседнікам, як Ігар Мядзведзеў, мне чамусьці захацелася таксама паспрабаваць свае сілы. А вам, сябры?

А. ПАДАЛКА.

СТУДЭНТ ВАЧЫМА ВЫКЛАДЧЫКА

«Ісці далей сваіх настаўнікаў»

Колькі насцярожаных вачэй звяртаецца на выкладчыка, калі ён уваходзіць у студэнцкую аўдыторыю! Які ён, выкладчык? Стаіць пытанне перад аўдыторыяй. Але ж і выкладчыку далёка не ўсё роўна, хто знаходзіцца перад ім. І ён шукае сярод дзесяткаў студэнтаў самага цікаўнага, дапытлівага.

— Ці існуе наогул ідэал студэнта? — з такога пытання я пачала сваю размову з кандыдатам філалагічных навук, дацэнтам філфака Уладзімірам Аляксандравічам Навумовічам.

— А чаму не? Існуе. Да яго трэба імкнуцца і прыкласці шмат намаганняў. Студэнт, які жыве такой марай, праца якога ва ўсім вымяраецца прыкладнай формулай: камуністычны ідэал — сумленне — учынак — мой ідэал студэнта.

А цяпер меркаванне па таму ж пытанню дацэнта кафедры тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі, кандыдата мастацтвазнаўства Арловай Таццяны Дзмітрыеўны:

— Лепшыя якасці сённяшніх студэнтаў робяцца відавочнымі, калі працэс навучання мае зваротную сувязь. Маўклівы, паслухмяны студэнт, які заўсёды прысутнічае на лекцыі, але не дапякае цябе пытаннямі, не спрачаецца, не радуе нечаканымі вывадамі, знаходкамі,— мне нецікавы. Суму ведаў можна набыць і без вышэйшай навучальнай установы. ВНУ — гэта ўзаемны пошук, узаемная творчасць і фарміраванне спецыяліста-прафесіянала. Гэты працэс ідзе пад кіраўніцтвам вопытнага педагога.

Адчытаў лекцыйны матэрыял і пайшоў — гэта значыць толькі запоўніў час. Разварушыць, уразіць, прымусіць шукаць самастойныя адказы, накіраваць пошук здольных толькі па-сапраўднаму добры педагог. Але для гэтага ў адказ патрэбны намаганні студэнта. Яго жаданне, вынаходніцкі энтузіязм, прафесіянальная актыўнасць.

У студэнцкія гады ўсё ствараецца разам, калектыўна, а потым ужо як атрымаецца, як складзецца жыццё. Разам з аднакурснікамі, сябрамі па інтэрнату, разам з выкладчыкамі і куратарамі — гэта раскоша дадзена на пяць год вучобы! Ці варта пагарджаць такім багаццем?

Мой ідэал студэнта — той, з кім на роўных можна рабіць адну справу. Праводзіць вопыты, выназдзіць, выводзіць формулы, выпускаць газету. Добры студэнт заўсёды падкіне табе штосьці такое, аб чым ты яшчэ не задумваўся. І гэта цудоўна. Я думаю, што добрыя вучні абавязаны ісці далей сваіх настаўнікаў!

Інтэрв'ю правяла
В. БЯГУН.

Роздум над анкетай

АГЛЯД перыядычнага друку прыводзіць да заключэння, што выкладчыкі вышэйшай школы актыўна ўдзельнічаюць у абмеркаванні будучай перабудовы. Студэнцкая моладзь таксама не застаецца ў баку.

Адным са спосабаў высвятлення праблем студэнтаў з'яўляецца разнастайнае анкетаванне. Напрыклад, нядаўна ў праведзе-

ПРАБЛЕМЫ? ПАТРЭБНА ВЫРАШАЦЬ!

ным аддзелам праблем студэнцкай моладзі навукова-даследчай лабараторыі сацыялагічных даследаванняў БДУ імя У. І. Леніна было пастаўлена пытанне аб узаемасувязі навуковай працы і вучобы. У ім прыняло ўдзел 848 чалавек з чатырох вядучых вышэйшых навучальных устаноў рэспублікі: БДУ, БПІ, БТІ, МРТІ.

Атрыманыя вынікі шмат у чым аказаліся сюпрэчлівымі. Нас здзівіла, што большасць з апытаных не імкнецца ўбачыць ідэі сваёй працы ўвасобленымі на практыцы. У даследаванні мы знайшлі тры прычыны, якія тлумачаць гэта: недастатковая тэхнічная база, адсутнасць стымулаў, інертнасць некаторых кіраўнікоў у вырашэнні праблем.

Што ж атрымліваецца? Навуковай дзейнасці студэнтаў яшчэ не хапае сучасных лабараторый, куды пасля вучэбнага дня яны маглі б прыходзіць. Гэтыя лабараторыі ў асноўнай сваёй колькасці разлічаны на вядзенне ў іх заняткаў па адпаведных дысцыплінах, і дапускаць туды студэнтаў лічыцца немэтазгодным. Кіраўнікі не бачаць у гэтым сэнсу, і таму толькі 28,1 працэнта апытаных студэнтаў займаюцца навукова-даследчай працай пасля заняткаў.

Акрамя гэтага, вынікі працы нават не плануюцца для ўкаранення ў народную гаспадарку. І зараз асноўнымі мэтамі навукова-даследчай працы студэнты лічаць толькі «дапамогу ў авалоданні навыкамі будучай прафесійнай дзейнасці» (56,3 працэнта), а не «магчымасць унесці самастойны ўклад у навуку, тэхніку, народную гаспадарку» як лічаць толькі 23,9 працэнта.

Вядома, навукова-даследчую працу студэнтаў ні ў якім выпадку нельга назваць бяссэнсавым марнаваннем часу. Нават калі яна не мае жаданай мэты. Але ў гэтым выпадку яна ўвасабляецца ў адну з састаўных частак вучэбнай праграмы, з'яўляецца гэткім правобразам практычных і лабараторных заняткаў. Няўжо ў гэтым асноўны сэнс НДРС?

Безумоўна, не. Развіццё творчага падыходу да вырашаемай праблемы, імкненне давесці сваю работу да канца, убачыць яе практычныя вынікі — вось да чаго павінны імкнуцца студэнты, выконваючы навукова-даследчае заданне.

Мы ўпэўнены, што навукова-даследчая праца студэнтаў увойдзе ў новае рэчышча, калі будуць убачаны яе больш якасныя і колькасныя вынікі, якія абавязкова знойдуць выкарыстанне ў народнай гаспадарцы!

Д. КІРЫЛАЎ,
М. ВАШКЕВІЧ.

РАЎНЕННЕ — НА ПРАВАФЛАНГОВЫХ!

НА ЗДЫМКУ: «добрыя» Наталля Мядзведзева і Алена [illegible], студэнткі II курса хімічнага факультэта. Іх аб'ядноўвае не толькі [illegible] і агульныя [illegible]. Наталля — старас[illegible] [illegible]сорг.

Фота А. ВАЛОШЫНА.

РУЖОВЫ РАНАК

ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА

Для песні, для кахання, для надзеі!..

ДАРАГІЯ ЧЫТАЧЫ, на гэты раз літаратурнае аб'яднанне «Узлёт» прадстаўляюць вядомыя ўжо вам студэнткі трэцяга курса Алена Сторажава і Жанна Паходня, студэнт чацвёртага курса Алег Дышлевіч і студэнт пятага курса Уладзімір Сіўчыкаў.

Дзяўчаты прапануюць свае новыя вершы, а хлопцы — пераклады: А. Дышлевіч — з французскай, нямецкай і польскай моў, У. Сіўчыкаў — з грузінскай мовы. І вершы, і пераклады абмяркоўваліся на чарговым пасяджэнні «Узлёту».

Яшчэ раз запрашаем ва універсітэцкае літаратурнае аб'яднанне усіх пачынаючых паэтаў, празаікаў, крытыкаў, проста аматараў мастацкай літаратуры. Удзельнікі літаб'яднання збіраюцца першы і трэці чацвер кожнага месяца ў аўдыторыі № 43 філалагічнага факультэта.

С. КАВАЛЁЎ,
студэнт філалагічнага факультэта.

Алена СТОРАЖАВА

Якое ты важкае,
Шчасце!
Адна —
Не ўтрымаю.
Я
На дапамогу
Сяброў
Склікаю.
Якое ты чорнае,
Гора!
Нічога

Не бачаць вочы.

Гора
дзяліцца
не хоча.
...А, можа,
гэта
і добра?

Аплочаны даўгі,
Ачышчана душа,
Нам выпадае зноў —
Дарога.
Як многа патрабуем ад жыцця!
Вяртаем людзям так нямнога!
Пад парасонам зорнай цішыні,
Дзе не чутно вайны, мы зразумеем,
Што нарадзіўся свет для цеплыні,
Для песні,
Для кахання,
Для надзеі...
І жыць у гэтым свеце нам не век.
Хацелася б! Але — не выпадае.
А бессмяротным будзе чалавек,
Які сябе ў нечым пакідае...
Дык — ці ўсе аплочаны даўгі?
...Чакае нас далёкая дарога...
Хто многа патрабуе ад жыцця,
Спытае хай сябе, ці верне многа?

Жанна ПАХОДНЯ

СЯБРОЎСТВА

Галіне Ракоца

Не папракай за лёгкія ўдачы.
І позірк-нож над сэрцам не занось:
Я адплачу за ўсё, за ўсё адплачу —
Чаго няма, што будзе і што ёсць!
А «я» мае мяне не меней жаліць,
Бездапаможнасць часам токам б'е...
Ты самалюбству здолей чэсна здрадзіць,
Сяброўства каб не здрадзіла табе!
Твая ўдача, ці мая ўдача,—
Хай ворагам-зайздроснікам баліць!
Сяброўства наша — гэта шчасце наша:
Не разламаўшы, нельга падзяліць!..

УДАЧАРЫНЫ

МІНСКУ

О, снам маім зрадні твае аблокі...
Чым не дачка, калі ўдачарыш?!
Ты, як і я,— такі ж зеленавокі
І да гасцей прыветлівы такі ж.
У жылках вуліц — мой струмень натхнення;
Няміжскай хваляю маршчынку адганю:
Маё святло — душы маёй гарэнне —
Прашу ў доўг у Вечнага агню...
Мне светлай марай — дах твой галубіны,
Мінчан маіх раднейшая сям'я...
Спраўляй, як бацька мой, Удачарыны —
Аддзякую за сціплае імя!..

Уладзімір СІЎЧЫКАЎ

Паата Нацвлішвілі

ДОЖДЖ

Пануе начная залева —
Іду на гару праз ваду,
Зайздрошчу каменням і дрэвам —
Ім лёгка ісці пад гару.
Паперадзе крышыцца морак
Ад промняў майго ліхтара.
Пакінуў, як прывід свой, гора,
Наперадзе — шлях і гара.

МАЯ АДЫСЕЯ

Праз два дзесяцігоддзі я вярнуся.
Ты толькі пэўнай будзь,
Як Пенелопа.
А зараз мушу я ісці,
Такі ўжо час...
Ісці дзеля вяртання,
Чакае Троя па мяне,
Выпрабаванняў тысячы чакаюць.
Я ўсіх перамагу,
Я ўсё міну,
Замкнуўшы ў кола
Сірэн і Геркулесавы Слупы,
Цыклопа і Цырцэю.
Мне добры цар падорыць карабель,
І я, урэшце рэшт,
Прыстану да родных берагоў
Праз два дзесяцігоддзі,
Ты толькі пэўнай будзь,
Як Пенелопа,
Не забывай...
Самотны адыходу сэнс —
Вяртанне.

КОТ

Пакой халаднаваты твой не скора
Забуду я... Вісеў стары Манэ
І жоўты цень Руанскага сабора
Гайдаўся-плыў па вохрыстай сцяне.
У бэзавыя шубы ўранні грукаў,—
Свавольнічаў гарэза-красавік.
Я да знаёмых рэчаў пахаў, гукаў,
Да цеплыні і ўтульнасці прывык.
Прывык я да твайго пакоя з жальбай,
І ён, мяркую, звыкнуўся са мной,
Зырчэе цепліцца ўспамін, бы мальва,
Што сціпла пунсавела за акном.
Пад люстрай, з хрусталя сатканай,
Усталяваўся іншасны спакой...
Прашу мне дараваць адно, смуглянка:
Я помню не цябе, а твой пакой.

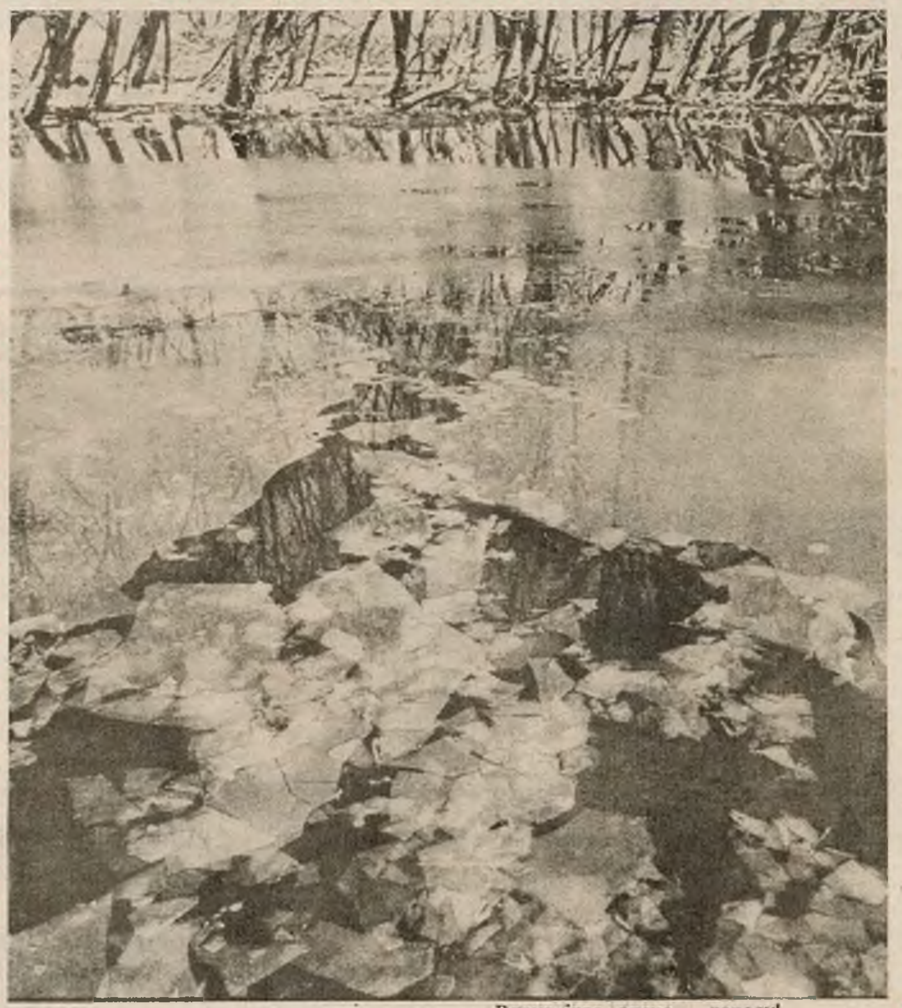

Вясна ідзе, вясне — дарогу!

Сяргей ШАПРАН

МОЙ СТАРЫ ДОМ

А Я ТАК ДАЎНО не быў дома, што часам здаецца, ніколі не ўбачу яго больш. У маёй хаце, з драўлянымі сценамі, з халоднымі сенцамі, летняй раніцай зябкі ветрык удувае ўнутр белыя фіранкі, па ложку, па падлозе пачынаюць скакаць жоўтыя сонечныя плямы. Шамаціць каля акна худзенькі старычок-бэз. Бэзавіч маладзіцца і красуецца фіялетавымі кветкамі. Пахне летам і цяплом.

Коўшык возера, паядаемы чаротам ды рагозам, гоніць па вадзе блакітныя складкі і роўнае іх аб берагі. Рэчка [illegible] — рэчка Бычкоўка — даўно парасла [illegible] ды лазой. І таямніча-цікава і страшна плыць па ёй, вылазіць у халодную, як з калодзежа, ваду, цягнуць за сабой лодку, згінаючыся пад нізкімі кустамі, палохацца новых шумаў, заглядвацца на вогнішчы [illegible] і лажыцца на мяккія травяністыя палавічкі зямлі.

Часам я баюся за мой дом — каля яго будуюць дарогу, — выкопваюць з зямлі дрэвы, запруджваюць крыніцы і разводзяць дрыгву, у якой сухімі пнямі стаяць зачахлыя алешыны. Людзей кантузіць ад рову машын, і яны больш не чуюць цішыні. Яна надыходзіць у мой дом толькі ноччу з мыканнем кароў і растварaецца ў ранішніх кліках пеўняў і рыпах дзвярэй. Яе укатваюць у пыл колы машын і топчуць прахожыя...

У маім доме жывуць добрыя людзі. Яны косяць траву, ловяць рыбу, ходзяць па суніцы і працуюць, а галоўнае — яны расцяць тут дзяцей. У ім жыве мая мілая бабулька Аляксандра Сцяпанаўна. Там я набіраюся сілы і адзначаю летам з ёй новы год і свой лютаўскі дзень нараджэння. Я сумую па ім...

Алег ДЫШЛЕВІЧ

Арман Гі Нсатунказі

Мінску

Як часта ў золкім асеннім дажджы
Я думаю пра радзіму, пра хвалі Конга,
Пра яго жоўтыя пяскі і калматыя пальмы.
Я думаю пра тое, як садзіцца сонца
І стомлены селянін
Ідзе з матыгай дадому.
Як часта на бясконцым белым снезе
Мне бачацца сляды, якія ідуць туды,
Дзе, здаецца, пачнецца
Знаёмая змалку зямля.
І калі я пайду па гэтых слядах,
Я прыйду да хаціны,
Ля якой у цені баабабаў
Гатуе сняданак клапатлівая маці.
І цяпер ужо на беразе бурлівага Конга
І ў гуле хваль акіяна, у які ён упадае,
І сярод спёкі і сушы, праз якія ён цячэ,
Мне не хапае і мінскага неба,
І сяброў, што жывуць на ціхіх вуліцах,
І знаёмых дзвярэй універсітэта,
І дажджоў, і снегу,
І твараў, што ўсміхаюцца мне насустрач,
І беларускіх слоў,
І Вечнага агню на плошчы Перамогі.
Сэрца маё быццам падзялілася на дзве паловы:
Адна — для дому, другая — для Мінска.
І як цудоўна ў ім адным
Змяшчаць любоў да розных дзвюх зямель.

Гайнц Калау

ПАРАЗУМЕННЕ

Калі я жаданы твой,
не кажы:
— Я кахаю цябе.
Калі я слуга твой,
не кажы:
— Я кахаю цябе.
Калі ж ты ужо ведаеш, хто я,
то скажы:
— Я кахаю цябе.

Станіслаў Неўмарт

У МЯСТЭЧКУ

Вы, што кожны дзень далучаеце да спраў,
якія ляжаць на сподзе вашага стала,
сцятыя сашчэпкай памяці,
з надпісам «малаважныя справы»,
што выпраўляеце дзяцей сваіх на вуліцу,
калі ёсць трансляцыя міжнароднага матча,
каб толькі мець ідэальную цішыню,
што пра закаханых з вашай вуліцы
ведаеце больш, чым убачыць можна
праз дзірку ад ключа,
што ў няўдачы знаёмых вашых
клапатліва падліваеце конаўкамі смеху,
такім чынам, ці заўважыце: у ваша мястэчка
завіталі турысты кахання,
пакінуўшы ў шуфлядах
шлюбныя пярсцёнкі.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Мінская паліграфічная фабрыка «Красная звезда» МВПА імя Я. Коласа.

20 сакавіка 1986 г.

Зак. 225. АТ 07160

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБРУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4, ПАКОІ 72-73.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар
В. П. ВАРАБ'ЁЎ.